

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :30824082-610 - 4355289
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

1-6 Ağustos 2022

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekilllerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:

- Liste (5 Adet, 8 Sayfa)
- Cevap Yazısı (86 Adet, 204 Sayfa)

7/64635
SK 134

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ
SAYIN AV.DR.M.SEZGİN TANRIKULU'NUN
TBMM 7/64635 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE AİT
SORULAR VE CEVAPLARI

SORULAR:

1-2010 - 2022 yılları arasında yıllar bazında 12 Mayıs tarihi itibarıyla hangi ülkelerden yıllık kaç bin ton çöp ithal edilmiştir?

2-Getirilen çöplerde tehlikeli kimyasal ve radyoaktif atıklar bulunduğu iddiası doğru mudur?

3-İddialar doğru ise, İthal edilen çöplerde tehlikeli kimyasal ve radyoaktif atıklar tespit edildiğinde ne tür işlem yapılmaktadır? Ülkeye girişte bu çöpler kontrol edilmekte midir?

4-Getirilen çöplerin yüzde 80'nin geri dönüşüm için kullanılmadığı, sadece çöplerin yüzde 20'nin geri dönüşümde kullanıldığı iddiaları doğru mudur?

5-Anılan iddialar doğru ise, yüzde 80'lik kullanılmayan atıkların oluşturduğu birikimler akabinde ortaya çıkan çevre kirliliğine karşı ne tür etkili ve somut önlemler alınmaktadır? Oluşan atıklar nerede ve nasıl imha edilmektedir?

6-İthal edilen çöplerin nitelikleri nedir? İthal edilecek çöplerin nitelikleri hangi kriterlere belirlenmektedir?

7-2010 - 2022 yılları arasında yıllar bazında 12 Mayıs tarihi itibarıyla çöp ithalatı yapılan ülkelere (isim isim belirtilmek üzere) toplam ne kadarlık ödeme yapılmıştır?

8-Türkiye genelinde atık toplama firmalarının topladıkları atıkları ithalat nedeni ile değerinde satamadıkları iddiası doğru mudur?

CEVAPLAR:

Ülkemize çöp ithalatı yapılmamaktadır. Plastik atık ithalatı geri dönüşüm amaçlı yapılmakta olup, yakma ve bertaraf amaçlı plastik atık ithalatı yasaktır. Ayrıca ithal edilecek atık plastiklerdeki kontaminasyon oranı %1 ile sınırlandırılarak, temiz ve geri dönüşüm verimi yüksek atık ithalatı yapılması sağlanmıştır. Uygun bulunmayan atıkların ithalatına izin verilmeyerek mahrece iade işlemleri başlatılmaktadır. Tehlikesiz atıkların ithalat işlemleri; 104 Seri No.lu Gümrük Genel Tebliği (Gümrük İşlemleri) kapsamında, Ticaret Bakanlığı Gümrükler Genel Müdürlüğü'nün "Atık ve Metal Hurda İhtisas Uygulaması" ile sadece ihtisas gümrüklerinden yapılmakta olup, ülkemize giriş yapacak tüm atıklar gümrük kapılarında bulunan radyasyon panellerinden geçirilerek radyasyon taraması yapılmaktadır. Önergede ifade edildiği gibi radyoaktif atıklar yâda radyoaktif atıklarla kontamine olmuş atıkların ülkemize giriş yapması mümkün değildir.

Geri dönüşüm tesislerinin verimleri bakiye atık yönetim planları ve gerçekleşme raporları ile takip edilmektedir. Geri dönüşüm prosesinden çıkan bakiye atıklar geri kazanım amaçlı başka bir geri dönüşüm tesisine veya bertaraf için lisanslı tesislere gönderilmektedir. Sadece ithal edilen atıklar değil iç piyasada toplanan atıkların da doğaya terk edilmesi ve çevreye zarar

verecek şekilde yakılması yasaktır. Ülkemizde tehlikesiz atık ithalat işlemleri Ticaret Bakanlığı tarafından her yıl yayımlanan Çevrenin Korunması Yönünden Kontrol Altında Tutulan Atıkların İthalat Denetimi Tebliğine göre yürütülmektedir. 2021 yılı itibariyle kaynağı, içeriği ve kalitesi belirsizlikler içeren karışık türde plastiklerin ithalatı yasaklanmıştır. Bu mevzuat hükümleri gereği ülkemize yasa dışı yollarla atık getirilmesi söz konusu değildir. Geri dönüşüm amaçlı yapılan atık ithalatı, Atık İthalatçısı Kayıt Belgesine sahip geri kazanım tesisleri tarafından yapılmakta ve ithal edilen atıklar Bakanlığımız MOTAT sistemi ile tesise kadar takip edilmektedir. Bakanlığımız tarafından yürütülen Sıfır Atık projesinin yaygınlaşması ile kaynağında ayrıştırılmış atıkların ve iç piyasa toplama oranlarının artmasıyla atık ithalatında dışa bağımlılığın azaltılması hedeflenmektedir.

Çoğunluğu İngiltere ve Avrupa Birliği ülkelerinden ithal edilen plastik atıkların döküldüğü ve yakıldığı ve Adana'da yasa dışı plastik döküm alanlarından toplanan toprak, kül, su ve tortu örneklerinin yüksek toksik düzeyde olduğu ile ilgili sosyal medyada haberler yapılmıştır. Akabinde, "İngiltere'den getirilen tehlikeli atıkların Adana'da geri dönüşüm tesisi olmayan bir bölgede ortaya çıktığı" yönünde basına yansıyan haberlere istinaden Bakanlığımızca bölgede inceleme ve denetim işlemleri gerçekleştirilmiş ve 'Toprak Kirliliğinin Kontrolü ve Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalara Dair Yönetmelik'in 'EK-2: Kirlilik Gösterge Parametreleri Listesi, Potansiyel Toprak Kirlitici Faaliyetler ve Faaliyete Özel Kirlilik Gösterge Parametreleri-Tablo 1.Kirlilik Gösterge Parametreleri Listesi' kapsamında atık dökümü yapıldığı iddia edilen 11 farklı lokasyondan numuneler alınarak analiz yapılmak üzere Bakanlığımız Çevre Referans Laboratuvarına gönderilmiştir. Yine bölgede denetlemeler yapılmış, bu denetlemeler boyunca 7 denetim ekibi tarafından bütün bölgenin taranmış ve herhangi bir döküm tespit edilmemiş, haberlerde yer alan görüntüler incelenmiş ve yeni olmadığı anlaşılmış, geri dönüşüm tesisi olmadığı iddia edilen alanın geri dönüşüm firmalarının bulunduğu bir sanayi sitesi olduğu tespit edilmiş ve söz konusu alanda herhangi bir tehlikeli atığa rastlanmamış, analizlerde çevre ve insan sağlığı açısından tehlike yaratacak hiçbir parametre tespit edilmemiş, bu kapsamda haber ve haberin içeriğinde yer alan bilgilerin asılsız olduğu anlaşılmış olup, söz konusu atık dökümü yapıldığı iddia edilen lokasyonlara ilişkin konum ve koordinat bilgilerine, yönetmelik kapsamında yapılan analiz parametrelerinin sonuçlarına ve jenerik sınır değerlerine Bakanlığımız <https://cygm.csb.gov.tr/su-ve-toprak-yonetimi-dairesi-baskanligi-i-85474> web adresinden ulaşılabilir.

Bu kapsamda, 2872 sayılı Çevre Kanunu ve bu Kanuna istinaden çıkarılan diğer meri mevzuat hükümleri uyarınca, gerek geri kazanım faaliyeti kapsamında atık ithalat izni verilen atık işleme tesisleri, gerekse de Toplama Ayırma Belgesi kapsamında yurtiçinden atık toplayarak toplama-ayırma ve/veya geri kazanım faaliyeti gösteren tüm tesisler, sınır gümrük idarelerinin bulunduğu 17 İldeki 27 ihtisas gümrük kontrol noktasında incelemeler başta olmak üzere, bu atıkların ülkeye girişinden itibaren yurtiçinde toplanmasından taşınmasına ve geri kazanımından prosesin kaçınılmaz sonucu olarak ortaya çıkan bakiye atıkların bertarafına kadar olan tüm süreçte, Bakanlığımızın görevli denetim personelleri tarafından sürekli olarak denetlenmektedir.

Geri dönüşüm sektöründeki firmaların lisansları kapsamında kabul ettiği atıklar, geri kazanım verimi, proses sonucunda oluşan ürünler ile fire ve bakiye atıklar Bakanlığımızca ATYÖN Sistemi üzerinden takip edilmektedir. Mevzuat hükümleri kapsamında; gümrük bölgelerinde yapılan denetimlerde, atıkların ithalat için uygun olup olmadığı başvuru belgeleri ve fiziki kontrol sonuçlarına göre değerlendirilmekte ve atıkların ithalatı yasak olan atık listesinde yer alıp almadığı, başka atık ya da malzemeler ile karışıp karışmadığı, kirli kontamine ve tehlikeli atık grubunda olup olmadığı, geri kazanıma uygun olup olmadığı, yasaklı veya diğer atık

kodları/GTİP tarife kodları altında ülkeye girişinin yapılp yapılmadığı kontrol edilmekte, gerekli görülmesi halinde de atığın tehlikeli madde ile kontamine olup/olmadığına dair elementel analiz yaptırılmaktadır.

Yapılan kontrol ve incelemeler neticesinde; ithalatı uygun bulunmayan atıklara onay verilmemekte olup, kota aşımı yaptığı, mevzuata aykırı bir şekilde geri dönüşüm faaliyeti gerçekleştirdiği veya uygunsuz olarak atık dökümü yaptığı tespit edilen tüm gerçek veya tüzel kişiliğe haiz tesislere  evre Kanununun ilgili maddeleri gereğince idari yaptırımlar uygulanarak Geçici Faaliyet Belgesi/ evre İzin ve Lisans Belgesi ve bu belgeye esas olarak ithalat yapmasına izin verilen Atık İthalatçısı Kayıt Belgesi iptali yapılarak faaliyetten men kararı verilmekte ve ithalata uygun olmadığı tespit edilen atıklara ilişkin de "Mahrece İade Kararı" alınarak ilgili ülkeye geri gönderilmesi sağlanmaktadır. Bununla beraber, çevreyi kirlettiği tespit edilen işletmeler/kişiler hakkında da Türk Ceza Kanununun ilgili hükümleri uyarınca Cumhuriyet Savcılıklarına suç duyurularında bulunulmaktadır